

Malchrowicz-Moško Ewa, Rozmiarek Mateusz. Turystyka eventów sportowych w Poznaniu - aspekty społeczne, kulturowe i polityczne (ze szczególnym uwzględnieniem turnieju UEFA EURO 2012) = Sport event tourism in poznan – social, cultural and political aspects (with the special focus on UEFA EURO 2012). Journal of Education, Health and Sport. 2016;6(10):158-174. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.160524>
<http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/3931>

The journal has had 7 points in Ministry of Science and Higher Education parametric evaluation. Part B item 755 (23.12.2015).
755 Journal of Education, Health and Sport eISSN 2391-8306 7

© The Author (s) 2016;

This article is published with open access at Licensee Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland

Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium,

provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial

use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.

Received: 02.09.2016. Revised 24.09.2016. Accepted: 12.10.2016.

TURYSTYKA EVENTÓW SPORTOWYCH W POZNANIU – ASPEKTY SPOŁECZNE, KULTUROWE I POLITYCZNE (ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM TURNIEJU UEFA EURO 2012)

SPORT EVENT TOURISM IN POZNAN – SOCIAL, CULTURAL AND
POLITICAL ASPECTS (WITH THE SPECIAL FOCUS ON UEFA EURO 2012)

Ewa Malchrowicz-Moško¹, Mateusz Rozmiarek²

¹ Katedra Humanistycznych Podstaw Turystyki i Rekreacji, Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu

Department of Cultural Basic of Tourism, University School of Physical Education In Poznań

² Instytut Nauk Społecznych, Pracownia Olimpizmu, Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie
Institute of Social Sciences, Olympism Department, University of Physical Education in Kraków

Słowa kluczowe: event sportowy, turystyka eventów sportowych, Poznań, UEFA EURO 2012

Key words: sport event, sport event tourism, Poznan, UEFA EURO 2012

Streszczenie

Celem artykułu jest określenie potencjału turystyki eventów sportowych w Poznaniu. W pracy dokonano analizy imprez sportowych, które od kilku lat odbywają się w Poznaniu (cyklicznie lub niecyklicznie). Scharakteryzowano również ich wymiar społeczno-kulturowy oraz wybrane wątki polityczne. Szczególny nacisk położony został

na opis mega-wydarzenia sportowego, które miało miejsce w stolicy Wielkopolski w 2012 roku – turnieju UEFA EURO 2012.

Abstract

The aim of this article is to determine the potential of sport event tourism in Poznan. The study analyzes sporting events, which for several years held in Poznan (cyclic or acyclic). Also they characterized their socio- cultural and political themes selected. Particular emphasis has been placed on the description of the mega-sporting event, which took place in the capital of Wielkopolska in 2012 - UEFA EURO 2012.

WSTĘP

Według Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie informacji otrzymanych z urzędów miast i gmin już w 2013 roku odbyło się w Polsce ponad trzy tysiące masowych wydarzeń sportowych – dokładnie miały miejsce 3164 masowe imprezy sportowe oraz 168 imprez interdyscyplinarnych – łączących elementy sportowe z artystyczno-rozrywkowymi [Masowe... 2013: 1]. Wiele z nich odbyło się w Wielkopolsce. „Jeszcze kilkanaście lat temu imprezy sportowe największego międzynarodowego formatu odbywające się w Poznaniu można było policzyć na palcach jednej ręki. Teraz jednak mistrzostwa świata gonią mistrzostwa Europy w najróżniejszych dyscyplinach sportowych” [IKS 2/2009: 64-65].

W artykule zaprezentowane zostały najważniejsze wydarzenia sportowe Miasta Poznania, zarówno o charakterze cyklicznym, jak i niecyklicznym. Niektóre z nich mają już długą tradycję, a niektóre są nowością na sportowo-kulturalnej mapie Poznania. Co ważne, ich znaczenie nie ogranicza się tylko do propagowania zdrowego stylu życia, aktywnego spędzania czasu wolnego czy sportowej rywalizacji w duchu „fair play” – wszystkie imprezy posiadają też potencjał dla rozwoju turystyki w mieście. Nie tylko dają Poznaniakom możliwość ciekawego zagospodarowania czasu (biernie w roli kibica lub aktywnie w roli zawodnika), ale generują też ruch turystyczny – na zawody przyjeżdżają nie tylko zawodnicy, ich trenerzy, rodziny i fani sportu, ale też dziennikarze, oficjele, fizjoterapeuci czy inne osoby na co dzień zawodowo związane z przemysłem sportowo-rekreacyjnym. Większość imprez daje też chętnym możliwość uczestnictwa w wolontariacie sportowym. W artykule dokonano charakterystyki imprez sportowych o najwyższej randze na przestrzeni czasu od roku 2013 do roku 2015. Dokonano inwentaryzacji blisko 30 najbardziej znaczących poznańskich widowisk sportowych. Odbywa się ich w stolicy Wielkopolski oczywiście znacznie więcej – choćby mecze piłki nożnej na Stadionie Miejskim, będące atrakcją dla miłośników KKS Lech Poznań, czy liczne rozgrywki międzyszkolne i międzyuczelniane na szczeblu krajowym i regionalnym w wielu dyscyplinach sportowych. Jednakże cechą charakterystyczną przedstawionych w artykule imprez bez wątpienia jest ich unikalność, duża atrakcyjność oraz znaczący potencjał turystyczny. Dane na temat imprez sportowych uzyskano w Wydziale Sportu Urzędu Miasta Poznania.

1. NAJWAŻNIEJSZE IMPREZY SPORTOWE W POZNANIU

1.A. NAJWAŻNIEJSZE IMPREZY SPORTOWE W POZNANIU W 2013 ROKU

- ✓ Puchar Europy kadetek we florecie (termin: styczeń, miejsce: Hala UAM),
- ✓ Międzynarodowy Mityng w Pływaniu Synchronicznym „Synchro Poznań Cup” (termin: luty, miejsce: Termy Maltańskie),
- ✓ „Maniacka Dziesiątka” (termin: marzec, miejsce: Jezioro Maltańskie),
- ✓ Poznań Półmaraton (termin: kwiecień, miejsce: tereny wokół Jeziora Maltańskiego/ulice Poznania),
- ✓ Mistrzostwa Europy junierek w pływaniu synchronicznym (termin: maj, miejsce: Termy Maltańskie),
- ✓ Puchar Świata w kajakarstwie (ICF Canoe Sprint World Cup) (termin: maj-czerwiec, miejsce: Tor Regatowy Malta),
- ✓ Międzynarodowe zawody w skokach przez przeszkody CSI – „Memoriał Macieja Frankiewicza” (termin: czerwiec, miejsce: Hipodrom Wola),
- ✓ Mistrzostwa Europy juniorów i U-23 w kajakarstwie (termin: czerwiec, miejsce: Tor Regatowy Malta),
- ✓ Międzynarodowy turniej tenisowy ATP „Poznań Open” (termin: lipiec, miejsce: Park Tenisowy Olimpia),
- ✓ Mistrzostwa Europy juniorów w skokach do wody (termin: lipiec, miejsce: Termy Maltańskie),
- ✓ Mistrzostwa Europy juniorów w pływaniu (termin: lipiec, miejsce: Termy Maltańskie),
- ✓ Poznań Triathlon (termin: sierpień, miejsce: Jezioro Maltańskie),
- ✓ Mistrzostwa świata bezdomnych w piłce ulicznej (termin: sierpień, miejsce: tereny na Malcie),
- ✓ Mistrzostwa Europy w kajak polo (termin: sierpień, miejsce: Tor Regatowy Malta),
- ✓ Akademickie Mistrzostwa Europy w wioślarstwie (termin: wrzesień, miejsce: Tor Regatowy Malta),
- ✓ Poznań Maraton im. Macieja Frankiewicza (termin: październik, miejsce: ulice Poznania),
- ✓ Międzynarodowe halowe zawody w skokach przez przeszkody CSi-W „Cavaliada” (termin: grudzień, miejsce: Międzynarodowe Targi Poznańskie),
- ✓ Turniej Piłkarski „Lech Cup” (termin: grudzień, miejsce: Hala Arena).

1.B. NAJWAŻNIEJSZE IMPREZY SPORTOWE W POZNANIU W 2014 ROKU

- ✓ Międzynarodowy Mityng w Pływaniu Synchronicznym „Synchro Poznań Cup” (termin: luty, miejsce: Termy Maltańskie),
- ✓ „Maniacka Dziesiątka” (termin: marzec, miejsce: Jezioro Maltańskie),
- ✓ Poznań Półmaraton (termin: kwiecień, miejsce: Jezioro Maltańskie/ulice Poznania),
- ✓ Mistrzostwa Europy w rugby U-18 (termin: kwiecień, miejsce: Boisko Poznania),
- ✓ Wings for Life World Run (termin: maj, miejsce: Jezioro Maltańskie),

- ✓ Mistrzostwa Europy w Karate (termin: maj, miejsce: Hala Arena),
- ✓ Międzynarodowe zawody w skokach przez przeszkody CSI – „Memoriał Macieja Frankiewicza” (termin: czerwiec, miejsce: Hipodrom Wola),
- ✓ Mistrzostwa Świata Karate Shotokan SWO i IJKA (termin: lipiec, miejsce: Hala AWF),
- ✓ Poznań Triathlon (termin: lipiec, miejsce: Jezioro Maltańskie),
- ✓ Międzynarodowy turniej tenisowy ATP „Poznań Open” (termin: lipiec, miejsce: Park Tenisowy Olimpia),
- ✓ Mistrzostwa Świata w Smoczach Łodziach (termin: sierpień, miejsce: Tor Regatowy Malta),
- ✓ Poznań Maraton im. Macieja Frankiewicza (termin: październik, miejsce: ulice Poznania),
- ✓ Mistrzostwa Świata Drużynowe i Deblowe – Racketlon (termin: listopad, miejsce: Centrum Rekreacyjno-Sportowe (ul. Bożydara),
- ✓ Puchar Europy w Karate „Shotokan World Organization” (termin: listopad, miejsce: Hala AWF),
- ✓ Międzynarodowe halowe zawody w skokach przez przeszkody CSi-W „Cavaliada” (termin: grudzień, miejsce: Międzynarodowe Targi Poznańskie),
- ✓ Turniej Piłkarski „Lech Cup” (termin: grudzień, miejsce: Hala Arena).

1.C. NAJWAŻNIEJSZE IMPREZY SPORTOWE W POZNANIU W 2015 ROKU

- ✓ Międzynarodowy Mityng w Pływaniu Synchronicznym „Synchro Poznań Cup” (termin: luty, miejsce: Termy Maltańskie),
- ✓ „Maniacka Dziesiątka” (termin: marzec, miejsce: Jezioro Maltańskie),
- ✓ Poznań Półmaraton (termin: kwiecień, miejsce: Jezioro Maltańskie/ulice Poznania),
- ✓ Międzynarodowe zawody w skokach przez przeszkody CSI – „Memoriał Macieja Frankiewicza” (termin: czerwiec, miejsce: Hipodrom Wola),
- ✓ Mistrzostwa Świata szkół w pływaniu (miejsce: Termy Maltańskie),
- ✓ Mistrzostwa Europy Seniorów w Wioślarstwie (miejsce: Tor Regatowy Malta),
- ✓ Poznań Triathlon (termin: lipiec, miejsce: Jezioro Maltańskie),
- ✓ Międzynarodowy turniej tenisowy ATP „Poznań Open” (termin: lipiec, miejsce: Park Tenisowy Olimpia),
- ✓ Poznań Maraton im. Macieja Frankiewicza (termin: październik, miejsce: ulice Poznania),
- ✓ Międzynarodowe halowe zawody w skokach przez przeszkody CSi-W „Cavaliada” (termin: grudzień, miejsce: Międzynarodowe Targi Poznańskie),
- ✓ Turniej Piłkarski „Lech Cup” (termin: grudzień, miejsce: Hala Arena).

2. WYDARZENIA SPORTOWE O CHARAKTERZE CYKLICZNYM

W latach 2013-2015 do najważniejszych imprez sportowych o charakterze cyklicznym, które miały miejsce w Poznaniu, należały¹:

- ✓ Międzynarodowy Mityng w Pływaniu Synchronicznym „Synchro Poznań Cup” (organizowany każdego roku od ponad 10 lat),
- ✓ „Maniacka Dziesiątka” (organizowana każdego roku od ponad 10 lat),
- ✓ Poznań Półmaraton (organizowany każdego roku od ponad 5 lat),
- ✓ Międzynarodowe zawody w skokach przez przeszkody CSI – „Memoriał Macieja Frankiewicza” (organizowane każdego roku od ponad 10 lat),
- ✓ Międzynarodowy turniej tenisowy ATP „Poznań Open” (organizowany każdego roku od ponad 10 lat),
- ✓ Poznań Triathlon (organizowany każdego roku od kilku lat),
- ✓ Poznań Maraton im. Macieja Frankiewicza (organizowany każdego roku od ponad 10 lat),
- ✓ Międzynarodowe halowe zawody w skokach przez przeszkody CSi-W „Cavaliada” (organizowane każdego roku od ponad 5 lat),
- ✓ Turniej Piłkarski „Lech Cup” (organizowany każdego roku od ponad 5 lat).

Międzynarodowy Mityng w Pływaniu Synchronicznym „Synchro Poznań Cup”:

Międzynarodowy Mityng w Pływaniu Synchronicznym „Synchro Poznań Cup” to impreza sportowa dla zawodniczek z państw europejskich, dająca kibicom możliwość podziwiania tej pięknej dyscypliny sportowej („wodnego baletu”) – połączenia pływania, gimnastyki oraz tańca. Aktualnie odbywa się co roku w lutym na Termach Maltańskich. Przez kilka dni trwania zawodów widzowie mają możliwość podziwiania wyjątkowo widowiskowych pokazów wodnych w następujących konkurencjach: solo, duetach, zespołach oraz kombinacjach. Poznań to miasto, w którym pływanie synchroniczne ma najdłuższe tradycje w Polsce. Rozwój tej unikalnej dyscypliny zapoczątkowała w stolicy Wielkopolski w 1987 roku Bożena Niewitecka, która razem z Elżbietą Klimaszyk oraz Małgorzatą Habierą wytrenowała wiele Mistrzyń Polski. Z tego powodu Poznań od lat jest organizatorem najważniejszych zawodów w tej dyscyplinie w kraju.

Maniacka Dziesiątka:

Maniacka Dziesiątka to impreza sportowa dla biegaczy. Mogą w niej brać udział zarówno zawodowcy, jak i amatorzy. Jest to bieg masowy, podczas którego każdy miłośnik biegania może w miłej sportowej atmosferze pokonać dystans, ukończyć bieg czy ustanowić rekord. 10 km trasa przyciąga biegaczy i kibiców głównie z kraju, ale ostatnimi czasy także z zagranicy (startowali już goście m.in. z Francji, Holandii i Ukrainy). Maniacka Dziesiątka należy do elitarnego grona 15 najlepszych biegów w Polsce. Odbywa się co roku w marcu w malowniczej scenerii Jeziora Maltańskiego. W 2014 roku odbyła się 10. edycja imprezy.

¹ Dane na temat imprez uzyskano w Wydziale Sportu Urzędu Miasta Poznania. Charakterystyka poszczególnych imprez wykonana została na podstawie informacji zawartych na oficjalnych portalach wydarzeń sportowych.

Poznań Półmaraton:

Poznań Półmaraton to impreza sportowa przeznaczona dla biegaczy-zawodowców oraz biegaczy-amatorów z kraju i z zagranicy (nie tylko z państw europejskich). Trasa przebiegu liczy 21 km i biegnie ulicami miasta (zwłaszcza w okolicach Jeziora Maltańskiego). Aktualnie odbywa się co roku w kwietniu. W 2016 roku odbyła się 9. edycja tej imprezy. Półmaraton Poznański jest jednym z ważniejszych wydarzeń biegowych w Polsce. Program imprezy wzbogacony jest m.in. o takie elementy jak: targi sprzętu sportowego, spotkania ze znanymi sportowcami czy atrakcje kulturalne typu Pasta Party (wspólna „biesiada makaronowa” w przeddzień biegu). Impreza cieszy się coraz większym zainteresowaniem i z roku na rok przybywa chętnych do udziału w tym biegu. W 2014 roku limit uczestników został podwyższony i ustalony na poziomie 7000 uczestników². Został już jednak wyczerpany na ponad miesiąc przez wyznaczonym terminem zapisów. Jak co roku, faworytami biegu są zawodnicy z Kenii [IKS 4/2014: 36].

Międzynarodowe zawody w skokach przez przeszkody CSI – „Memoriał Macieja Frankiewiczza”:

Zdaniem Abdullaha Al. Sharbatly (v-ce Mistrza Świata) poznańska impreza jest jedną z najlepiej organizowanych tego typu zawodów na świecie. Impreza aktualnie odbywa się co roku w czerwcu na Hipodromie Wola. W 2014 roku wydarzenie odbyło się w ramach trzech gwiazdek, a główny konkurs Grand Prix (pula 60 000 euro) był kwalifikacją do Mistrzostw Świata 2014. Poznańska impreza jeździecka to święto nie tylko dla sportowców, ale i dla kibiców – to widowisko to nie tylko wielki sport, ale i szereg atrakcji dodatkowych o charakterze kulturalnym – pokazy amatorów sztuki jeździeckiej, spektakle w wykonaniu aktorów teatralnych z muzyką na żywo, a nawet Teatr Konny.

Międzynarodowy turniej tenisowy ATP „Poznań Open”:

„Poznań Open” to turniej tenisowy rozgrywany zawsze w lipcu na kortach Parku Tenisowego Olimpia. Pierwsza edycja turnieju odbyła się w 2004 roku. Pula nagród wynosi 30 000 euro. Widowisko dostarcza nie tylko ogromnych emocji sportowych miłośnikom tenisa, ale daje też możliwość uczestnictwa w takich wydarzeniach jak: Tennis & Wine Party, „Players Party” czy turniej tenisowy organizowany z myślą o dzieciach.

Poznań Triathlon:

Poznań Triathlon to impreza sportowa dla miłośników biegania, pływania i kolarstwa. To stosunkowo nowa propozycja w kalendarzu Miasta Poznania (pozostałe imprezy mają już przynajmniej kilku- lub kilkunastoletnie tradycje). Profesjonaliści oraz pasjonaci triathlonu mogą aktualnie startować w Poznaniu na dystansie długim oraz krótkim. Na imprezie nie brakuje czołówki sportowców z Polski i z zagranicy. Zdaniem organizatorów, jednym z głównych celów tego wydarzenia jest propagowanie zdrowego stylu życia, aktywnego spędzania czasu wolnego oraz sportowej rywalizacji w duchu „fair play”. Aktualnie wydarzenie odbywa się co roku w miesiącach letnich nad Jeziorem

² W pierwszej edycji imprezy na linii startu stanęło „tylko” 1000 zawodników.

Maltańskim, i jej organizatorzy mają nadzieję, że zagości na stałe w kalendarzu sportowym stolicy Wielkopolski.

Poznań Maraton im. Macieja Frankiewicza:

Maraton w Poznaniu odbywa się nieprzerwanie od początku tego wieku – w roku 2016 odbyła się jego 17. edycja. Od samego początku ta jesienna miejska impreza sportowa należy do ścisłej czołówki tego typu inicjatyw w Polsce. Przyciąga biegaczy (zarówno amatorów, jak i zawodowców), rolkarzy, wózkarzy oraz kibiców z kraju oraz z zagranicy. Od lat jest organizowana z sukcesem, także dzięki wielu wolontariuszom tworzącym tę imprezę. Ponadto wspiera szereg akcji charytatywnych. Widzowie maratonu mogą kibicować biegaczom na 42 km trasy biegu lub oczekiwać na nich na mecie. Z myślą o kibicach przygotowuje się szereg atrakcji dodatkowych – targi sprzętu sportowego, wykłady edukacyjne, pokazy filmów na linii mety, gry i zabawy dla najmłodszych, czy zajęcia plastyczne. Organizowany przez Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji bieg maratoński „Poznań Maraton” otrzymał w 2014 roku certyfikat Marki Wielkopolski Greater Thing from Greater Poland – Wielka Rzecz z Wielkopolski. „Poznań Maraton” został jedną z trzech wyróżnionych inicjatyw w pierwszej edycji Konkursu jako promotor idei aktywności społeczeństwa wielkopolskiego. Honorowe wyróżnienie przyznane przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego to podziękowanie za znaczący wkład w rozwój i promocję Wielkopolski jako miejsca wiedzy, innowacyjności i kreatywności. Zdaniem władz, „Poznań Maraton” stanowi nie tylko największe w Europie Środkowo-Wschodniej wydarzenie promujące aktywność sportową, ale buduje również solidarność społeczną poprzez towarzyszące mu liczne akcje charytatywne.

Międzynarodowe halowe zawody w skokach przez przeszkody CSI-W „Cavaliada”:

Cavaliada to wielkie widowisko sportowe dla miłośników jeździectwa. Odbywa się od kilku lat w stolicy Wielkopolski (zawsze w grudniu) na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Cavaliada ma trzy wymiary: sport, pokazy oraz targi. Są to emocjonujące zawody jeździeckie w skokach przez przeszkody wpisane do kalendarza Światowej Federacji Jeździeckiej rozgrywane w ramach eliminacji Pucharu Świata, w których startują najlepsi zawodnicy z Polski i zagranicy. To jedno z ważniejszych wydarzeń hippicznych w Europie Środkowej, którego pula nagród wynosi 450 000 zł. Cavaliada to również szereg ciekawych widowiskowo punktów programu, połączonych ze specjalnie przygotowanym programem edukacyjnym (także dla najmłodszych miłośników koni). Specjalnie dla dzieci przygotowuje się pawilony pod hasłem „Kraina zabaw dla najmłodszych”. Ponadto, wrażenia sportowe wszystkich pasjonatów koni uzupełnia ekspozycja targowa. Na Targach Sprzętu Jeździeckiego prezentowane są liczne oferty sprzętu i akcesoriów jeździeckich. Tematyka Targów obejmuje wszystko, co związane jest z tą aktywną formą wypoczynku.

Cavaliada to bardzo atrakcyjne połączenie zawodów sportowych z ciekawymi pokazami oraz ze specjalistycznymi targami jeździeckimi, dlatego przyciąga nie tylko miłośników jeździectwa, ale i właścicieli gospodarstw agroturystycznych, ośrodków hipoterapii oraz producentów sprzętu jeździeckiego. Różnorodność Cavaliady i jej bogata oferta sportowa, wystawiennicza oraz widowiskowa sprawia, że przedsięwzięcie z roku na rok cieszy się coraz większą popularnością nie tylko w Polsce, ale i poza jej

granicami. Zawodnikom Cavaliada zapewnia rywalizację sportową na najwyższym poziomie, a kibicom niezapomniane wrażenia i emocje. Impreza ma również charakter rodzinny. Poznańskiej Cavaliadzie „kibicuje” również b. Rektor poznańskiej AWF, której studenci występują podczas imprezy w roli wolontariuszy. Prof. dr hab. med. Jerzy Smorawiński uważa, że „Cavaliada to wartościowe przedsięwzięcie promujące jeździectwo – sport, w którym jest zarówno pasja, elegancja, jak i piękny styl”. Międzynarodowe Zawody Jeździeckie w skokach przez przeszkody CSI**** Cavaliada były kwalifikacją w Lidze Europy Centralnej Pucharu Świata. Wystartowało 130 zawodników z 24 państw na 300 koniach, którzy wzięli udział w 12 konkursach. Udział brało aż pięciu jeźdźców z pierwszej setki światowego rankingu Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej. W programie imprezy znalazły się takie punkty jak m.in.: Puchar Polski w powożeniu zaprzęgami, Cavaliada Future – konkurs dla najmłodszych, siłacze, kadryle, dresaż, Pony Games pod patronatem Polskiego Związku Hodowców Koni, horseball – mecz zespołowej gry na koniach: Polska – Austria, Wielka Parada ogierów, Konkurs „Potęga Skoku”, pokazy koni zimnokrwistych, sztafeta dzieci na kucach, Speed&Music – konkurs szybkości, turniej rycerski (wyścigi rydwanów, turniej kopijniczy, pokaz walk rycerskich), pokazy woltyżerki, średniowieczna wioska, indiańska wioska, nauka jazdy konnej dla najmłodszych, zabawy plastyczne, Tajemnice Świętego Mikołaja oraz targi artykułów świątecznych (impreza odbywała się w grudniu). Potencjał społeczno-kulturowy tego wydarzenia jest więc niewątpliwie bardzo duży. Wśród tych wielu interesujących atrakcji zabrakło jednak tych promujących krajowe dziedzictwo kulturowe sportu, tj. na przykład rzut końską podkową lub *rochwist*, w Polsce znany również jako „wyścig do słupca” (odbywał się on do słupa z wieńcem ustawionego na wzgórzu, albo ustawionego u wylotu wąwozu, a jego celem było rozsądzanie sporów)³ [*Rochwist i palant – studium etnologiczne dawnych polskich sportów...*]. Niewiele można było dowiedzieć się o tej tradycji w trakcie Cavaliady. Promowane były natomiast takie nowe dyscypliny jak horseball. Cavaliada jest organizowana w Polsce ze względu na jej długie tradycje jeździeckie. Osiągnięcia w hodowli koni stawiają Polskę w światowej czołówce. Coroczne aukcje w Janowie Podlaskim ściągają największych znawców arabskich koni. Polskie konie osiągają rekordowe ceny i nabywane są przez kupców ze wszystkich stron, z Europy, Ameryki, Bliskiego Wschodu. Najstłynniejsze państwowe hodowle opierają się na wielopokoleniowych tradycjach. Podczas targów sprzętu jeździeckiego zaprezentowało się ponad 100 wystawców najlepszych marek światowych. W czasie targów działał też Uniwersytet Jeździecki. Był to program edukacyjny Fundacji Horse Sport przygotowany z myślą o tych, którzy chcieli poszerzyć swoje jeździeckie horyzonty. W programie nauczania znalazły się takie zagadnienia jak m.in.: jak kupować konia?, szkolenie zawodników a prawo, optymalny trening konia skokowego w aspekcie weterynaryjnym, dlaczego konie nas słuchają?, psychologia koni, konie uczą ludzi – kończing dla koniarzy, kurs pierwszej pomocy dla koniarzy, końskie SPA – przypomnienie, że konie to także

3 Rochwist jest odmianą ludowych wyścigów konnych, uprawianych na początku XIX wieku w Laskowicach koło Wrocławia. Jego tradycje wywodzą się przypuszczalnie z dawnych pogańskich gier konnych Słowian Łużyckich. Zobacz więcej: www.naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,18707,polskie-sporty-tradycyjne-to-zignorowane-dziedzictwo.html.

sportowcy, którzy również potrzebują zabiegów pielęgnacyjno- rehabilitacyjnych oraz czasu wolnego.

Turniej Piłkarski „Lech Cup”:

Turniej Piłkarski „Lech Cup” to cykliczne rozgrywki piłkarskie, organizowane przez Lech Poznań dla młodych piłkarzy do 12 lat, którzy są w trakcie rozwijania swoich umiejętności. Impreza odbywa się od roku 2006, a w roku 2007 nabrała charakteru międzynarodowego. Jest to jeden z najlepszych międzynarodowych turniejów młodzieżowych w Europie. Do Poznania przyjeżdżają kluby, których drużyny seniorskie na co dzień występują w Lidze Mistrzów i Lidze Europy. Występują w nim zawodnicy, którzy szlifują swój talent w najbardziej uznanych akademiach piłkarskich, po to, by wkrótce zadziwić cały świat. Lech Cup to przedsmak wielkiej piłki oraz jedna z pierwszych okazji sprawdzenia swoich umiejętności w starciu z rówieśnikami z innych kuźni talentów. Lech Cup to jednak nie tylko piłka nożna. To promocja sportu młodzieżowego jako niezmiernie ważnego elementu wychowania dorastającego człowieka świadomego swojej wartości, znającego swoją rolę w grupie i preferującego zdrowy styl życia. To wyjątkowe wydarzenie, na którym znakomitym zawodom towarzyszy szereg dodatkowych atrakcji dla dzieci i rodziców. To święto rodzinne, na którym całe rodziny wspólnie przeżywają wielkie emocje. To miejsce spotkań rówieśników z różnych kultur, których łączy ten najpiękniejszy uniwersalny język rozumiany na całym świecie. Lech Cup to festiwal piłki nożnej, na którym można spędzić cały weekend w rodzinnej, sportowej, międzynarodowej atmosferze. Turniej jest przy okazji promocją Miasta Poznania jako miasta sportu, które celebrowa różnorodność.

3. WYDARZENIA SPORTOWE O CHARAKTERZE NIECYKLICZNYM

Przedstawione w tej części artykułu imprezy sportowe nie mają charakteru cyklicznego, jednak wszystkie z nich posiadają wysoką rangę sportową, często wyższą niż inne cykliczne imprezy odbywające się w mieście.

Analizując dane na temat najważniejszych imprez sportowych organizowanych w Poznaniu w latach 2013-2015 nieposiadających charakteru cyklicznego, można zauważyć, że większość imprez związana jest ze sportami wodnymi. To oczywiście wynika z długoletniej tradycji Miasta Poznania jako ośrodka sportów wodnych oraz odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej przeprowadzenie tego typu zawodów (tj. Tor Regatowy Malta czy powstałe w 2011 roku Termy Maltańskie – baseny spełniające najwyższe standardy europejskie). Do najważniejszych wydarzeń sportowych w analizowanym okresie bez wątpienia zaliczyć należy cykl zawodów związanych z pływaniem. W maju 2013 roku odbyły się Mistrzostwa Europy junierek w pływaniu synchronicznym. Dwa miesiące później miały miejsce Mistrzostwa Europy juniorów w skokach do wody oraz Mistrzostwa Europy juniorów w pływaniu. Było to wielkie święto dla zwolenników sportów wodnych, do Poznania przyjechali bowiem najlepsi pływacy i pływaczki na Starym Kontynencie. Miasto Poznań od lat starało się o organizację zawodów pływackich o takiej randze. Aktualnie planuje się organizację Mistrzostw Świata szkół w pływaniu. Kolejną dyscypliną od lat prężnie rozwijającą się w Poznaniu jest wioślarstwo. W 2013 roku odbyły się Akademickie Mistrzostwa Europy, a obecnie planowana jest organizacja Mistrzostw Europy Seniorów w tej dyscyplinie. Nie mniej popularne w Wielkopolsce jest kajakarstwo. W 2013 roku miały miejsce: Puchar

Świata w kajakarstwie (ICF Canoe Sprint World Cup) oraz Mistrzostwa Europy juniorów i U-23 w kajakarstwie. Rozegrano także Mistrzostwa Europy w kajak polo. Trzeba wspomnieć, że już od wielu lat Poznań jest organizatorem zawodów sportowych o najwyższej randze zarówno w wioślarstwie, jak i kajakarstwie. Nową ciekawą propozycją dla miłośników sportów wodnych są natomiast organizowane w Poznaniu zawody w smoczach łodziach⁴. Od kilku lat starano się o Mistrzostwa Świata w Smoczach Łodziach, a cyklicznie organizowane są już w mieście Mistrzostwa Szkół w Smoczach Łodziach „Dragoncy”, będące dużą atrakcją dla najmłodszych miłośników sportu.

Szereg ważnych zawodów miał związek również z karate. W 2013 roku w Poznaniu zorganizowano aż trzy wydarzenia: Mistrzostwa Europy w Karate, Mistrzostwa Świata Karate Shotokan SWO i IJKA oraz Puchar Europy w Karate „Shotokan World Organization”.

Od czasu do czasu w Poznaniu odbywają się również sporadyczne widowiska sportowe powiązane tematycznie z podobnymi wydarzeniami o charakterze cyklicznym. Na przykład w związku z tradycjami Poznania jako miasta słynącego z imprez biegowych, w 2014 roku miała w mieście miejsce kolejna ciekawa inicjatywa dla miłośników biegania: Wings for Life World Run. Jest to nietypowe wydarzenie sportowe, które odbyło się jednocześnie w Poznaniu⁵ oraz ponad trzydziestu innych miastach na całym świecie. Zawodnicy startują w tym samym czasie – W Europie było to południe, w Australii – wieczór, a w USA poranek. Bieg ma na celu przede wszystkim nagłośnienie tematu urazów rdzenia kręgowego oraz zebranie funduszy na badania poszukujące możliwości ich leczenia. Zdaniem b. Prezydenta Miasta Poznania, Ryszarda Grobelnego [wypowiedź z dnia 4 kwietnia 2014 roku na łamach Głosu Wielkopolskiego], nie ukończenie biegu jest najważniejsze, ale samo bycie w centrum tego wydarzenia – ponieważ jego celem jest szczytna idea, a nie tylko rozrywka i zdrowie biegaczy.

W Poznaniu w ostatnich latach miały również miejsce imprezy zorganizowane z myślą o fanach sportów drużynowych. W 2013 roku rozegrano Mistrzostwa świata bezdomnych w piłce ulicznej oraz Mistrzostwa Europy w rugby U-18. Bez wątpienia jednak wciąż najważniejszym wydarzeniem sportowym ostatnich lat zorganizowanych w Poznaniu pozostają Mistrzostwa Europy w piłce nożnej UEFA EURO 2012 i prawdopodobnie niezbyt szybko sytuacja ta ulegnie zmianie.

4. MEGA-WYDARZENIA SPORTOWE

„Mega-wydarzenia sportowe to wielkoskalowe, planowe wydarzenia o ograniczonym czasie trwania, mogące mieć znaczący społeczny, ekonomiczny, środowiskowy i polityczny wpływ na dany region. Przykładem: igrzyska olimpijskie lub Mistrzostwa Świata i Europy w Piłce Nożnej” [McCloy 2014: 135]. Globalizacja i metropolizacja rozwoju oznacza rosnącą liczbę organizowanych aktualnie mega-wydarzeń [Kozak 2010: 48]. Ich wyjątkowość podkreślana jest przez specjalną oprawę,

⁴ Smocze łodzie to sport drużynowy wywodzący się z Chin, gdzie na tradycyjnych łodziach pływano od tysięcy lat. Współczesne łodzie sportowe są mniejsze od tradycyjnych i mieszczą 22 osoby (w tym 20 wioślarzy).

⁵ Jest to jedyne polskie miasto biorące udział w tym przedsięwzięciu.

rozmach i rozgłos. Sprawiają one wrażenie unikatowości, dostarczając swoim odbiorcom niezwykłych doświadczeń społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych [Gandecka 2012: 89]. Turystyka eventów sportowych to również znaczący sektor turystyki pod względem ekonomicznym i jedna z ważniejszych gałęzi turystyki sportowej [m.in. Hadzik 2010, 2014, 2015].

Największym i najważniejszym zorganizowanym jak dotąd w stolicy Wielkopolski mega-wydarzeniem sportowym były Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012⁶. Do Poznania przyjechały drużyny z Włoch, Irlandii i Chorwacji, a także kibice z tych państw [*W samym centrum piłkarskich emocji* 2012: 84-85]. Był to czternasty turniej o mistrzostwo Europy w piłce nożnej, zorganizowany wspólnie przez Polskę i Ukrainę. Jak podkreślają twórcy Projektu Społecznego 2012 „Co pozostanie po Euro?” [UW, www.ps2012.pl/uploads/media/files/raporty/co_pozostanie_po_euro-kopia.pdf], tego rodzaju partnerstwo było niespotykaną na co dzień okazją do wzajemnego poznania się i współpracy na wielu płaszczyznach, począwszy od bezpieczeństwa i logistyki, poprzez wymianę doświadczeń w kwestiach społecznych, a na wspólnych imprezach kulturalnych skończywszy. Była to również okazja do promowania siebie nawzajem.

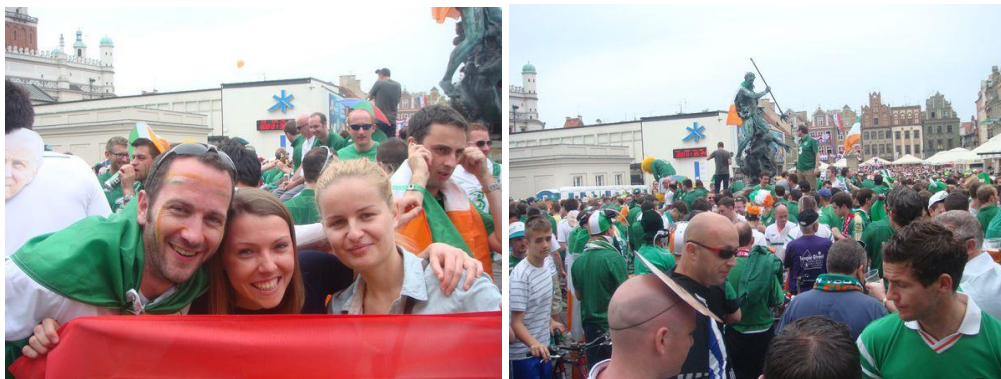
Dziedzictwo „Euro” może być zarówno pozytywne, jak i negatywne. Poniżej przedstawiono najczęściej poruszane kwestie (zarówno w publikacjach naukowych, jak i popularnonaukowych) w związku z organizacją tego turnieju w Polsce i w Poznaniu.

UEFA EURO 2012 było wydarzeniem nie tylko sportowym, ale przede wszystkim społeczno-kulturowym [Krawczyk 2012], było zarówno świętem dla fanów piłki nożnej, jak i wielkim festynem międzykulturowym, okazją do nawiązania komunikacji interkulturowej⁷ oraz dyfuzji form kultury sportowej (a w tym i kultury kibicowania).

⁶ Opis tego mega-wydarzenia sportowego w tym fragmencie artykułu został dokonany w oparciu o wyniki obserwacji uczestniczącej (uczestniczono w turnieju w charakterze fana sportowego w poznańskich „Strefach Kibica”, przebywano w przestrzeniach miejskich tj. Stary Rynek czy Plac Wolności w Poznaniu w celu obserwacji zachowań kibiców i mieszkańców) oraz analizy przekazów medialnych płynących do Poznaniaków w trakcie trwania turnieju (prasa tradycyjna i internetowa, TV, radio; w tym także wypowiedzi kibiców i mieszkańców miasta na forach internetowych). Dane statystyczne przedstawione w tym fragmencie artykułu uzyskano głównie od prelegentów międzynarodowego sympozjum nt. „Wpływu wielkich wydarzeń sportowych na turystykę”, zorganizowanego przy okazji 94. posiedzenia Komitetu Turystyki OECD (Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju) w dniu 2 października 2014 roku w Warszawie, w którym autorzy pracy uczestniczyli osobiście.

⁷ Podczas takich wydarzeń jak Mistrzostwa Świata czy Europy w Piłce Nożnej ważną rolę w procesie nawiązywania dialogu międzykulturowego, a w tym przełamywania stereotypów o innych narodach pełnią dziennikarze sportowi. Jak zauważył A. Jawłowski (2007), podczas trwania Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w Korei Południowej i Japonii w 2002 roku nie wypełnili oni należycie swojej „misji”. Kiedy jakiejś drużynie przychodziło zmierzyć się z piłkarzami Japonii lub Korei Południowej, to stwierdzali oni, że drużyna ta nie ma szans na wygraną, ponieważ wszyscy przeciwnicy wyglądają tak samo (mają takie same twarze i oczy), więc nawet nie mają szans ich odróżnić. Kiedy natomiast czarnoskórzy sędziowie wydawali niekorzystne dla niektórych decyzje na boisku – było to kwitowane komentarzami w stylu „czarna rozpacz na Mundialu”. Również podczas trwającego w 2012 roku turnieju można było zauważyć podobne patologie. W świecie sportu, a zwłaszcza piłki nożnej często dochodzi do symbolicznej konfrontacji państw i narodów. Zatem kiedy doszło do starcia na linii Polska-Rosja, wśród polskich

Zdaniem T. Sahaja imprezę sportową EURO 2012 można uznać na poziomie społecznym za szczególnie udaną ze względu na specyficzny kapitał ludzki i społeczny, jaki stanowili kibice [Sahaj 2013: 96], którzy byli skoncentrowani przede wszystkim na przeżywaniu „intensywności chwili” i „przyjemności bycia razem”, stanowili wspólnoty, które określa się jako neoplemiona [Maffesoli 2008: 6]. Zaobserwować można też było inne pozytywne zjawisko – wzrost dobrego samopoczucia w społeczeństwie goszczącym imprezę, czy wręcz poziomu szczęścia (ang. „feel good effect”).

Fot. Kibice piłki nożnej na Starym Rynku w Poznaniu podczas turnieju UEFA EURO 2012.

Źródło: własne (E. Malchrowicz-Moško, czerwiec 2012)

Atmosfera święta jest niewątpliwą korzyścią płynącą z organizacji wielkich wydarzeń sportowych. Dodatkowo wzmacniają ją takie wyreżyserowane elementy jak na przykład „strefy kibica” [Kozak 2012: 39]. W poznańskiej „Strefie Kibica”, w której bawili się fani futbolu oraz mieszkańcy miasta, zaplanowano atrakcje zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i ich rodziców i dziadków. Oprócz typowo futbolowych atrakcji miały miejsce również liczne koncerty muzyczne, zajęcia rekreacyjne, konkurencje sprawnościowe, animacje, mini kino i teatr. Zadbano także o przysmaki tradycyjnej kuchni wielkopolskiej [UEFA EURO 2012 – *Informator dla mieszkańców*]. Niektórzy kibice, którzy przyjechali do Poznania na jeden mecz, widząc panującą atmosferę, zostali dłużej, chociaż nie mieli biletów na następne spotkania [Różycka 2013: 126].

Zwolennicy organizacji turnieju w Polsce często mówili również m.in. o tym, że dzięki „Euro” poprawiła się infrastruktura, że wybudowano nowe drogi, mosty, dworce i lotniska (3-5 letnie przyspieszenie) oraz że poprawi się wizerunek Polski w oczach cudzoziemców (zarówno potencjalnych turystów, jak i inwestorów). W mediach można było słyszeć wypowiedzi na przykład Irlandczyków, którzy mówili, że pokochali nie tylko Polskę, ale i Poznań, a gdyby nie „Euro” to być może nawet nie wiedzieliby o istnieniu takiego miasta. W prasie zagranicznej pojawiły się nagłówki tj. „Poland – Love at first sight” (Financial Times). Ruszyła specjalna kampania promocyjna Polski – „Poland – Feel invited”. W Poznaniu miała miejsce akcja „Come & Enjoy UEFA EURO 2012” skierowana do kibiców, których reprezentacje narodowe grały na poznańskim

kibiców częste były wypowiedzi w stylu „Wiecie co z nimi zrobić. 90 minut zemsty za cały XX wiek” (TTG Polska Dziennik Turystyczny 284/12).

stadionie⁸. Ponadto na ulicach miast, przystankach pojawiły się kampanie społeczne przypominające, że „Wszyscy jesteśmy gospodarzami”, nawołujące mieszkańców, aby pokazali, na czym polega „polska gościnność”. Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna jeszcze przed rozpoczęciem turnieju zaprosiła do Poznania dziennikarzy najważniejszych redakcji z całego świata po to, aby zaprezentować uroki stolicy Wielkopolski czytelnikom m.in. „Corriere della Sera”, „La Gazetta dello sport”, „L’Eguipe”, „El Mundo” czy „El País”. Nawet „Al Jazera” zrealizowała o Poznaniu dwa programy. Zdaniem J. Mazurczaka (dyrektora PLOT-u)⁹, gdyby nie piłkarskie mistrzostwa, nie udałooby się tak łatwo namówić tych dziennikarzy do udziału w podróży studyjnej do Polski. Dla Polski imprezy sportowe są bardzo ważnym źródłem promocji w mediach. Polish Sport Promotion oraz Polska Organizacja Turystyczna wykorzystują międzynarodowe imprezy sportowe do promowania polskiej turystyki za granicą. Kolarska Liga Mistrzów – Tour de Pologne otrzymała nawet wyróżnienie w konkursie POT na najlepszy produkt turystyczny.

A. Niemczyk zwraca uwagę, że dzięki takim imprezom jak „Euro” poprawie ulega również infrastruktura kulturalna miast-gospodarzy, która stwarza alternatywne formy spędzania czasu wolnego dla uczestników imprez sportowych, tj. kibiców i osób im towarzyszących [Niemczyk 2008: 356]. W czasie turnieju do mieszkańców Wielkopolski dochodziły jednak różne, czasem sprzeczne, głosy na temat oddziaływania tej imprezy na region i kraj, a w mediach trwały nieustanne dyskusje na ten temat. Sporo mówiło się na przykład na temat wpływu wydarzenia na rozwój turystyki kulturowej w trakcie trwania rozgrywek. Jednakże, jak się okazało, wiele poznańskich muzeów w trakcie turnieju „świeciło pustkami”¹⁰. Nawet te, które przygotowały specjalne wystawy tematyczne, mając na uwadze to, z jakich państw będzie w Wielkopolsce najwięcej kibiców. Z Warszawy dochodziły jednak głosy wręcz przeciwne – kibice zdaniem dziennikarzy telewizyjnych szturmowali Muzeum Powstania Warszawskiego, chcąc nie chcąc, stając się typowymi turystami kulturowymi.

Była też jednak „ciemna strona medalu” – w tym wypadku pucharu – ludzie w Wielkopolsce wychodzili na ulicę i krzyčili „chleba zamiast Igrzysk”. Niektórzy Poznaniacy głośno wypowiadali swoje zdanie, że nie mają ochoty płacić za „Euro” z „własnej kieszeni”. Zgadzała się oni z tymi urzędnikami, którzy twierdzili, że Wielkopolski nie stać na tak wielką imprezę i że nie ma żadnej pewności co do korzyści gospodarczych płynących z jej organizacji. M. Kozak dodaje też, że wbrew zapowiedziom, inwestycje związane z przygotowaniem do „Euro” nie miały związku z restrukturyzacją okolicznych terenów (inaczej niż na przykład w Barcelonie, Hanowerze czy Lipsku) [Kozak 2010: 65].

⁸ W specjalny sposób w 2012 roku obchodzono też Dzień Św. Patryka, patrona Irlandii. Dzień był obchodzony pod hasłem „Enjoy Saint Patrick Day and come to Poznań”.

⁹ Rozmowa przeprowadzona z J. Mazurczakiem w czerwcu 2013 roku w Urzędzie Miasta Poznania.

¹⁰ Podobnie sytuacja wyglądała podczas „Mundialu” w Niemczech w 2006 roku. Zdaniem P. Geise do dziś nie można odnaleźć wyników badań, które wskazywałyby, że turyści-kibice chętnie wykorzystali przygotowaną dodatkową ofertę turystyczną (specjalne wystawy w muzeach, koncerty itp.) i z tego powodu postanowili przedłużyć swój pobyt po zakończeniu turnieju [Geise 2007: 19].

Skutki przeznaczenia znacznej sumy miejskich pieniędzy na „Euro” widoczne były nawet cztery lata po mega-wydarzeniu, co rzutowało także na politykę lokalną. Poznaniacy do czerwca 2016 roku nie doczekali się zakończenia modernizacji ronda Kaponiera, stanowiącego centralny punkt miejskiej sieci komunikacyjnej. Przebudowa skrzyżowania typu rondo, rozpoczęta latem 2011 roku, poprzez szereg problemów organizacyjnych i technicznych nie została planowo zrealizowana i musiała być kilkakrotnie przekładana. Z uwagi na przyjazd tysięcy kibiców zaplanowano także modernizację linii tramwajowych, które w pośpiechu zostały wykonane zbyt szybko i niedokładnie [Głos Wielkopolski, <http://www.gloswielkopolski.pl/magazyn/a/co-nam-zostaloz-tamtych-lat-czyli-jak-zmienil-sie-poznan-cztery-lata-po-euro,10091108/3/>]. Niezadowolenie społeczne z prowadzonej przez władze wykonawcze miasta Poznania polityki doprowadziło w efekcie (po 16 latach) do zmiany Prezydenta Miasta [Głos Wielkopolski, <http://www.gloswielkopolski.pl/artykul/3666906,wyniki-wyborow-2014-w-poznaniu-jacek-jaskowiak-z-po-bedzie-nowym-prezydentem,id,t.html>] pod koniec listopada 2014 roku.

Przy analizie turystyki miejskiej podczas trwania dużych wydarzeń sportowych nie można zapominać o zjawisku zwanym „crowding out” [Preuss 2011, Fourie 2011]. Polega ono na tym, że znaczące imprezy sportowe tj. igrzyska czy międzynarodowe turnieje piłki nożnej (oraz możliwe tłumy ludzi z nimi związane) zniechęcają do przyjazdu w dane miejsce turystów o motywacji innej niż chęć uczestniczenia w tym wydarzeniu. Osoby takie choć planowały przyjazd turystyczny w dane miejsce, rezygnują z podróży z obawy przed zatłoczeniem, wysokimi cenami, trudnościami w rezerwacji miejsc noclegowych czy środków transportu. Nie wydaje się jednak, aby liczba takich „standardowych” turystów była w opisywanym okresie w stolicy Wielkopolski większa, aniżeli liczba kibiców krajowych i zagranicznych (inaczej sytuacja może wyglądać w przypadku takich znaczących ośrodków turystycznych jak na przykład Ateny).

Poznańscy urzędnicy podkreślali też, że należy pamiętać, że UEFA EURO 2012 było tylko środkiem do osiągnięcia celu, jakim jest rozpoznawalność miasta, a nie tylko celem samym w sobie. Nie można więc mieć na uwadze skutków tylko krótkoterminowych, ale przede wszystkim długoterminowe [Monitor Wielkopolski 2012: 6].

Podczas międzynarodowego sympozjum nt. „Wpływ wielkich wydarzeń sportowych na turystykę” zorganizowanego przy okazji 94. posiedzenia Komitetu Turystyki OECD (Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju) w dniu 2 października 2014 roku w Warszawie wiele zostało powiedziane na temat dziedzictwa („legacy”) oraz skutków długoterminowych wielkich imprez sportowych. M. Piotrowski (dyrektor ds. komunikacji spółki PL2012+) podkreślał, że to „Polska jest prawdziwym zwycięzcą EURO 2012” (przede wszystkim pod względem ekonomicznym, wizerunkowym i organizacyjnym). Wiele zostało powiedziane także na temat „kapitału społecznego” związanego z turniejem. Według statystyk podczas rozgrywek na polskich stadionach kibicowało 677 tysięcy fanów ze 110 krajów świata. W „strefach kibica” bawiło się 3,2 mln ludzi. Dzięki transmisjom imprezę obejrzało 10 mld widzów. Wysoko oceniane były poziom organizacyjny i bezpieczeństwa (85% ankietowanych). Według Brand Finance Institute marka Polski przed imprezą była warta 269 mld USD, a po imprezie – 472 mld USD, i był to jeden z największych skoków ostatnich lat (75 procentowy, aktualnie Polska znajduje się na 20. miejscu rankingu „Top 100 marek

narodowych”). Polskie dziedzictwo po „Euro” to też niewątpliwie wielofunkcyjny, nowoczesny stadion w Warszawie (jeden z pięciu najlepszych w Europie). Aktualnie jest dobrze zarządzany – odbywa się na nim blisko trzydzieści dużych imprez rocznie. Ponadto 9/10 Polaków uznało, że „Euro” było sukcesem. Zdaniem M. Piotrowskiego, Polacy wyleczyli się z kompleksów i poczuli, że są tak samo dobrymi gospodarzami jak Niemcy czy Austriacy. Wzrosło poczucie dumy narodowej, Polacy są też dziś bardziej pewni siebie niż przed organizacją turnieju. O 77% rozwinął się też wolontariat sportowy w kraju. 93% Polaków uznało, że poprawił się wizerunek Polski i polskiego społeczeństwa w oczach cudzoziemców.

UEFA EURO 2012 wykazało też silne związki z rozwojem turystyki. Rok po turnieju odnotowano 7% wzrost przyjazdów turystycznych (w czasie samej imprezy był on na poziomie 11% wzrostu). Według szacunków w najbliższych latach w Polsce będzie o 500-700 tysięcy więcej turystów rocznie. O rozwoju polskiego rynku turystycznego w związku z „Euro” zaświadcza także rozwój bazy sportowej, noclegowej i gastronomicznej [Wilkońska 2014: 92].

W dyskusjach o organizacji i przeprowadzaniu UEFA EURO 2012 nie unikniono również związków z polityką. Rywalizacja sportowa oraz wszelkiego rodzaju megawydarzenia sprzyjają inwestowaniu coraz większego kapitału, prowadzeniu interesów gospodarczych i promowaniu wizerunku, co bezpośrednio wiąże się z polityką. Już sama decyzja o wyborze Poznania jako jednego z organizatorów imprezy miała charakter polityczny. Symbolizowała ponadto siłę gospodarczą oraz postęp cywilizacyjny [Karczewski 2012: 24-25] Polski i Ukrainy, państw kojarzących się *de facto* ze środkowo-wschodnią częścią Europy, często postrzeganą za mniej rozwiniętą.

PODSUMOWANIE

Refleksja nad dziedzictwem turnieju UEFA EURO 2012 to bez wątpienia umiejętność myślenia w długiej perspektywie. Dopiero kolejne lata pokażą, czy rację mieli zwolennicy, czy też przeciwnicy organizacji turnieju w Polsce. Przeważają jednak opinie, że długofalowe korzyści tego eventu sportowego prawdopodobnie będą większe, niż krótkoterminowe koszty. One pojawią się jednak dopiero za jakiś czas. Skuteczne wykorzystanie różnorodnych kanałów przekazu wraz z położeniem przez organizatorów nacisku na zmianę niekorzystnych stereotypów dotyczących Polski oraz ukształtowanie wizerunku kraju jako atrakcyjnego turystycznie, może przyczynić się do dalszego, znaczącego wzrostu przyjazdów turystów zagranicznych i rozwoju „turystyki futbolowej” [Griszel 2012: 5-6]. Zdaniem ekonomisty S. Bosiackiego, w najbliższej przyszłości można w Poznaniu spodziewać się „efektu barcelońskiego” [Bosiacki 2015]. Dziedzictwem turnieju EURO 2012 z pewnością pozostaną też inicjatywy społeczno-kulturowe, które mogą oddziaływać długo po zakończeniu imprezy. Na uwagę zasługuje zwłaszcza „Europejski Stadion Kultury” zainicjowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, którego celem była intensyfikacja współpracy społeczno-kulturalnej pomiędzy Polską i Ukrainą poprzez wspólną organizację akcji promocyjnych, imprez rozrywkowych oraz przedsięwzięć kulturalno-artystycznych. Polacy postanowili skorzystać z doświadczeń Niemiec (MŚ w Piłce Nożnej 2006), którzy przeprowadzili szereg projektów kulturalnych nawiązujących do tematu futbolu i sportu.

Przeprowadzona analiza najważniejszych imprez sportowych odbywających się w Poznaniu oraz ich charakterystyka wskazuje, że turystyka eventów sportowych to

ważna dziedzina dla rozwoju przemysłu turystycznego w stolicy Wielkopolski, której flagowe wydarzenia sportowe pełnią szereg ważnych funkcji społeczno-kulturowych (które zostały zaprezentowane w artykule).

BIBLIOGRAFIA:

Bosiacki S., *Wydarzenia sportowe jako atrakcja turystyczna, na przykładzie miasta Poznania*, [w:] M. Kazmierczak (red.), *Turystyka sportowa – społeczno-kulturowy potencjał i perspektywy rozwoju*, Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Poznań 2015.

Fourie J., *Tourist displacement in two South African sport mega-events*, „Development Southern Africa” 28, (3), 2011.

Gandecka A., *Żużlowe widowisko sportowe w lubuskim jako potencjalna oferta turystyki sportowej*, [w:] M. Kazmierczak (red.), *Turystyka kulturowa w regionie lubuskim*, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie, Sulechów 2012, s. 89.

Griszel W., *Rola wydarzeń sportowych w kształtowaniu wizerunku kraju na przykładzie EURO 2012 w Polsce*, s. 5-6, www.elib.grsu.by/katalog/175730-401783.pdf.

Hadzik A., *Turystyka wielkich wydarzeń sportowych w dobie globalizacji*, „Gospodarka turystyczna w XXI wieku” – Zeszyty Naukowe nr 19, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu, Poznań 2010.

Hadzik A., *Turystyka sportowa ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowych widowisk sportowych*, Wydawnictwo AWF w Katowicach, Katowice 2014.

Hadzik A., Tomik R., Ryśnik J., *Międzynarodowe widowisko sportowe jako przykład produktu turystyki sportowej*, [w:] M. Kazmierczak (red.), *Turystyka sportowa – społeczno-kulturowy potencjał i perspektywy rozwoju*, Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Poznań 2015.

Karczewski M., *Sport w stosunkach międzynarodowych. Wstęp do teorii*, Refleksje. Pismo naukowe studentów WNPiD UAM, wydanie specjalne, wiosna 2012, s. 24-25.

Kozak M., *Wielkie imprezy sportowe – korzyść czy strata?*, Studia Regionalne i Lokalne nr 1(39)/2010, s. 48-69.

Kozak M., *Wielkie imprezy sportowe: sport, kultura czy biznes?*, [w:] B. Włodarczyk, B. Krakowiak (red.), *Kultura i turystyka – wspólne korzenie*, Regionalna Organizacja Turystyczna, Łódź 2012, s. 87-91, 97-98.

Kozak M., *Megaeventy sportowe: między biznesem a przeżyciem*, [w:] M.K. Leniartek, K. Widawski (red.), *Nowa ekonomia turystyki kulturowej*, Wydawnictwo WSZ „Edukacja”, Wrocław 2012, s. 39.

Krawczyk Z., *Spoleczno-kulturowe wartości turystyki sportowej (na przykładzie Euro 2012)*, [w:] Z. Krawczyk, E. Lewandowska-Tarasiuk, J.W. Sienkiewicz (red.), *Aksjologia podróży*, Almamer, Warszawa 2012, s. 331-338.

Maffesoli M., *Czas plemion. Schyłek indywidualizmu w społeczeństwach ponowoczesnych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 6.

McCloy C., *Hosting International Sport Events in Canada: Planning for Facility Legacies*, www.la84foundation.org/SportsLibrary/ISOR/ISOR2002q.pdf.

Niemczyk A., *Oferta kulturalna jako element towarzyszący imprezie sportowej w kontekście EURO 2012*, [w:] W.W. Gaworecki, Z. Mroczyński (red.), *Turystyka i sport dla wszystkich w promocji zdrowego stylu życia*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku, Gdańsk 2008, s. 356-357.

Preuss H., *A method for calculating the crowding-out effect in sport mega-event impact studies: The 2010 Fifa World Cup*, „Development Southern Africa” 28, (3), 2011, s. 367-385.

Różycka M., *Marketing miejsca – turystyka eventowa „Efekt UEFA Euro 2012”*, Zeszyty Naukowe 3/2013, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii, Sucha Beskidzka 2013, s. 126.

Sahaj T., *Euro 2012 w kontekście współczesnych zjawisk społecznych w Polsce i na Ukrainie*, [w:] J. Kosiewicz, T. Michaluk, K. Pezdek (red.), *Nauki społeczne wobec sportu i kultury fizycznej*, Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, Wrocław 2013, s. 96.

Wilkońska A., *Wydatki turysty-kibica w Krakowie podczas EURO 2012*, „Turystyka i Rekreacja” 11/2014, t. I, s. 92-99.